

Швець В.О.

Начальник відділу фізико-хімічних технологій відділення експертизи заявок на винаходи, корисні моделі і топографії інтегральних мікросхем ДП “Український інститут інтелектуальної власності”

ДЕ І ЯК ЗАЯВНИКУ ШУКАТИ ДОПОМОГУ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ ЗАЯВКИ НА ВИНАХІД ЧИ КОРИСНУ МОДЕЛЬ (КМ)

Патент на винахід чи КМ надійний та дієвий інструмент правового захисту інтелектуальної власності. Успіх в набутті правом його володіння та використанні потребує від претендента на його отримання попереднього прояву достатнього ступеня ентузіазму, терпіння та залучення певних організаційних зусиль, пов'язаних з підготовкою матеріалів заявки, що являють собою тонке сплетіння особливостей висвітлення технічної суті та юридичних тонкощів їх документального оформлення. Все це, до того ж, повинно бути викладено у відповідності до витриманих в прискіпливих деталях нормативних вимог.

На допомогу потенційним заявникам чи тим, що вже подали заявку на об'єкт інтелектуальної власності, існує маса рекомендацій, викладених та обговорюваних в електронній мережі, опублікованих в чисельних періодичних та разових виданнях. Втім, опрацювання всієї цієї інформації потребує серйозних зусиль, близьких до здобуття нової спеціальності, а пошук вирішення окремих питань по зразку, близького до свого випадку, як правило, не дає задовільного результату, оскільки поки що не існує прийнятних для таких досліджень баз, а незначні відомі випадки, як правило, не знаходять ідентичної схожості і не призводять до виправдання очікувань внаслідок всіляких неспівпадінь.

За виключенням окремих талановито природжених людей, для багатьох пересічних громадян ідеї, достойні втілення у винаході чи КМ, не є системним явищем, що природньо призводить до прикрих помилок та вад у підготовці матеріалів заявки на той чи інший об'єкт інтелектуальної власності.

Спокусливість ваблячих перспектив і нестримність в прагненні практичної реалізації винахідницької ідеї, бажання якнайшвидшого матеріального результату, спонукають заявника скоріше подавати заявку, оминаючи стадію кропіткої підготовки її матеріалів, пов'язаної з дослідженням рівня техніки, вивченням нормативних вимог до оформлення заявки, врахуванням існуючої практики в розгляді заявок, регіональних та світових трендів в діловодстві та експертизі об'єктів інтелектуальної власності, сучасних підходів в патентознавстві.

Стратегічно виправданий поспіх призводить до тактичних прорахунків, що проявляються вже на стадіях формального розгляду заявки, і для багатьох виявляються прохолодним душем та призводять до передчасного та невинновданого опускання рук.

Ніколи не варто здаватися! Звичайно, найперше питання, що природно виникає і безумовно повинно бути з'ясоване: «чи можливо вирішити питання чи заперечення експертизи за допомогою самої експертизи»?

В разі виникнення непорозумінь, пов'язаних з редакційним викладенням тексту зауважень, неточностями, неясністю вживаної термінології, можливо, недостатньо вичерпним викладенням суті зауважень, недостатнім синтаксичним вираженням, що може бути присутнє в наявності виразів на зразок: «стратити не можна помилувати», то зрозуміло, що питання такого роду можуть і повинні бути вирішені лише в безпосередньому спілкуванні з виконавцем або в письмовому проханні щодо пояснення таких. Безпосереднє спілкування в даному є не лише бажаним, а і єдино можливим варіантом з'ясування неясності. Тільки автор написаного може уточнити суть викладеного, і, можливо, в безпосередньому спілкуванні неясне набуде бачення в перспективах вирішення поставлених питань. Крім того, такі питання складуть добру службу для розуміння експертом природи зворотного зв'язку із заявником, дозволять йому в перспективі удосконалити свою роботу, що позитивно позначиться на користі загальної справи.

Якщо ж суть викладених зауважень експертизою ясна або, з рештою, з'ясована, то чи можливо продовжувати безпосередньо з експертом вирішення питань по суті, щодо коригування матеріалів заявки для усунення існуючих вад матеріалів заявки та отримання стійкого патенту? Нажаль, ні!

Сутність експертної процедури та безпосередньо роботи експерта полягає в дотриманні балансу ринкових інтересів заявника та третіх осіб, зокрема, щоб права заявника відповідно до того, як він їх зміг викласти в матеріалах заявки, були захищені, але не були необґрунтовано широкими щодо можливості діяльності на ринку третіх осіб, аби технічний розвиток не міг бути загальмований через зловживання патентними правами або так званий патентний тролінг. Тому робота експертизи в цьому плані лише з однією із сторін, щонайменше, етично неприйнятна. І якщо підтримка експерта в проханні допомоги в певних питаннях виявляється не такою, як бажалося б, то це слід сприймати не як непоступливість, а як ознаку його професійної зрілості та підвищеної соціальної відповідальності. Звернення заявника до співпраці в питанні усунення зауважень експертизи офіційно передбачено лише спеціальною процедурою, визначеною окремим порядком, із зрозумілим залученням розширеної колегії спеціалістів в даній галузі, що призводить до зрозумілих в цьому випадку організаційних втрат заявника та стриманий по відношенню його бажаних очікувань результат. Безпосереднє звернення до виконавця в обхід такої процедури хоча і не має суворої заборони, але не вітається внаслідок відсутності у експерта безпосередньо таких обов'язків та через прагнення Державної організації уникнути ризику репутаційних втрат як себе, так і для конкретного експерта через тінь існування в сучасному суспільстві негативних випадків неформальних соціальних відносин, боротьбу з якими оголошено в нашій країні.

Баланс інтересів всіх сторін можливий на основі взаємоприйняттого компромісу і наперед завищені вимоги дають шанс зайняти максимально прийнятні для компромісу позиції, тому природно, що такі інтереси повинні переслідувати максимальне розширення своїх кордонів. З огляду цієї

причини, експерт, призначений для розгляду заявки, не кращий партнер для співпраці, оскільки повинен дотримуватись кредо неупередженості. Крім того, через притаманний для всіх високопрофесійних організацій кадровий попит фахівців відповідної якості та наявний в цьому плані дефіцит, натепер експерти зазнають значного робочого навантаження, тому, навіть зважуючись на допомогу-підказку заявнику, така допомога в окремих випадках, з огляду людського фактору, може не враховувати всі тонкощі об'єкту винаходу (КМ), тому, зрідка, може полягати у виборі швидшого та простого вирішення існуючої проблеми, такого як, наприклад, пропозиції перетворення винаходу на КМ чи поданні нової удосконаленої заявки.

Переслідуючи мету максимальної сприяння для діяльності заявників системою Інтелектуальної власності створено гарячу лінію за телефоном **0-800-33-15-17**. За запропонованим контактним номером можливо зорієнтуватися в загальних напрямках діяльності системи, відповідальні підрозділи за той чи інший напрямок діяльності, керівників та виконавців.

Для всебічної допомоги заявнику у вирішенні складності проходження та набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності як до, так і під час експертизи, існує спеціально організоване Відділення патентно-інформаційних послуг, консультацій та сприяння інноваційній діяльності. Докладно з його можливостями та пропозиціями щодо надання допомоги в складанні та супроводжуванні заявки на будь-який об'єкт інтелектуальної власності можливо ознайомитись за адресою <http://iii.ua/uk>. В цьому відділенні працюють досвідчені працівники, більшість з яких відбулися як фахівці будучи експертами з експертизи тих чи інших об'єктів інтелектуальної власності, але змінили буденну рутинну діяльність на переваги живого спілкування із заявниками, знайшовши в цьому своє покликання. Незважаючи на умови договірних засад надання своїх послуг, консультанти цього Відділення безоплатно можуть зорієнтувати заявника в шляхах вирішення існуючої у нього проблеми та підібрати найоптимальніший вид послуги. Телефони, електронні адреси і, навіть, фото

фахівців наведені на згаданому вище сайті. Крім того, сайт наповнений масою корисної інформації, посиланнями на інформаційні ресурси, відповідями на найчастіші питання, новинами, анонсами, тощо. Телефони для консультацій продубльовані також на сайті Укрпатенту (<https://ukrpatent.org/uk/articles/contact>). Якщо з якихось причин заявнику не підійшли запропоновані послуги чи консультації на сайті Укрпатенту, він може також зможете знайти список з контактною інформацією сертифікованих Державою близько п'яти сотень фахівців – патентних повірених (<https://ukrpatent.org/uk/articles/patent-attorneys>), що ведуть власну практику надаючи юридичну допомогу. Багато з них мають певну спеціалізацію та свої так звані «фішки». Із зрозумілих етичних причин в цьому тексті не буде рекомендацій щодо будь-якого з них, тому вибір підходящого для Вас фахівця слід робити виходячи з власних критеріїв.